

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор МГУ

к.ю.н., доцент Громовенко К.В.

« 20 » 08 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Галузь 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність(напрямок підготовки) 293 «Міжнародне право»
(шифр і назва спеціальності)

Назва освітньої програми Міжнародне право

Інститут права, економіки та міжнародних відносин
(назва факультету)

Ступінь вищої освіти(освітньо-кваліфікаційний рівень) початковий рівень
(короткий цикл)

ОДЕСА
2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія МП» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки молодшого бакалавра за спеціальністю 293 – Міжнародне право

Розробник: доцент кафедри МППП,

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства

Протокол № 1 від 07 серпня 2020 р.

В.о. завідувача кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства

доц. Цуркану С.І.

«07» 08 2020 року

Гарант освітньої програми

С.С. Андрейченко

«10» 08 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 0302 Міжнародні відносини	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.030202 Міжнародне право		
Модулів – 1	Напрямок підготовки (професійне спрямування): Міжнародне право	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання: підготовка наукової доповіді		Семестр	
Загальна кількість годин - 60		4-й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	18 год.	-
		Практичні, семінарські	
		18 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
24 год.	-		
		Вид контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: надання студентам базових теоретичних знань щодо сутності та генезису феномену міжнародного права, системи міжнародного права, його сучасного стану та першопричин утворення, а також розкриття слухачами теоретичного та нормативного змісту історії міжнародного права, вироблення у них вмінь та навичок практичного застосування міжнародно-правових норм.

Завдання: аналіз теоретичних аспектів історії міжнародного права: системи, принципів та джерел міжнародного права; еволюції суб'єктного складу міжнародного права; визначення періодизації історії міжнародного права; охарактеризувати основні міжнародно-правові вчення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: міжнародне право періоду Стародавнього світу. Зародження і розвиток міжнародного права в Єгипті, Китаї, Греції, Римі. Перші міжнародні договори і наукові вислови стародавніх мислителів в області міжнародного права. Міжнародне право Середніх століть: основні інститути, посольське право, «берегове» право, зародження арбітражу. Роль церкви у міжнародних відносинах. Перші трактати та проекти про «Вічний світ» та «Справедливі і несправедливі війни». Формування інститутів класичного міжнародного права. Визнання принципу суверенітету і рівноправ'я держав (Вестфальський конгрес 1648 р.), свободи морів; подальший розвиток законів і звичаїв війни; виникнення і розвиток доктрини класичного міжнародного права: праці Г.Гроція, Ш.Монтеск'є, Ж.Ж. Руссо і ін.; Віденський (1815 р.), Паризький (1856 р.) і Берлінський (1878 р.) конгреси; Гагські конференції миру 1899 і 1907 рр. Міжнародне право у період між Першою та Другою світовими війнами. Версальська система, Паризький пакт 1928 р. Ліга Націй, відмова від реакційних інститутів і норм. Утворення СРСР і його вплив на розвиток міжнародного права. Міжнародне право в умовах Другої світової війни: Московська (1943 р.), Тегеранська (1943 р.), Ялтинська (1945 р.) і Потсдамська (1945 р.) конференції, утворення ООН. Статут ООН - основа сучасного міжнародного права. Система ООН та післявоєнний устрій, крах колоніальної системи і утворення нових

розвинутих країн, їх роль в прогресивному розвитку міжнародного права. Утворення НАТО та Організації Варшавського договору. Нарада по безпеці і співпраці в Європі 1975 р. і її вплив на ліквідацію військово-політичного протистояння між Заходом і Сходом. Розпад світової соціалістичної системи, розпуск Організації Варшавського договору, рішення регіональних конфліктів мирним шляхом. Розпад СРСР. Роль Росії та інших держав, що входили в колишній Союз, у розвитку міжнародного права.

вміти: визначати суб'єктів міжнародного права, досліджувати міжнародно-правові вчення, прогнозувати розвиток міжнародного права, аналізувати закономірності та тенденції розвитку міжнародного права, а також його галузей та інститутів.

У процесі реалізації програми дисципліни ПСС формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел за допомогою використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 1. Знання історичних та політичних процесів розвитку держави, права, окремих правових систем, системи міжнародних відносин.

ФК 3. Знання особливостей міжнародно-правових явищ, вміння прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного права.

Навчальна дисципліна Правові системи сучасності забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 1. Демонструвати знання у сфері теоретико-історичних, галузевих, міжгалузевих та прикладних юридичних наук.

РН 3. Демонструвати знання основ міжнародного публічного права та міжнародного приватного права.

РН 14. Проводити власні дослідження у сфері міжнародного публічного права, порівняльного правознавства, міжнародного приватного права.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПЕРЕДІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Тема 1. ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Основні підходи до виникнення міжнародного права. Теорії виникнення міжнародного права. Історія розвитку міжнародного права. Стародавній світ. Середньовіччя. Новий час «Класичний період». Новітній час. Сучасне міжнародне право. Основні історичні етапи становлення та розвитку міжнародного права. Рабовласницький період. Єгипет і Дворіччя. Договір хетського царя Хаттушиля III та єгипетського фараону Рамзеса II. Греція. Розвиток інституту проксенів. Право війни. Право міжнародних договорів. Рим. Претор перегрінус (преторське право). «Право народів». Індія. Інститут визнання. Правила ведення війни за Законами Ману. Правила ведення морської війни. Китай. Основні інститути.

Тема 2. ФЕОДАЛЬНИЙ ПЕРІОД

Характеристика періоду. Характеристика розвитку МП у феодальний період. Особливості феодалізму. Розвиток договорів у період феодалізму. Забезпечення міжнародних договорів. Дипломатичне право. Консульське право. Сервітути. Морське право у феодальний період. Джерела морського права. Становище іноземців. Третейський суд. Арбітраж. Право війни. Кодекс лицарської честі. Інститут нейтралітету. Київська Русь у період феодалізму. Арабський халіфат та мусульманське право. Європа. Церква у період феодалізму. Роль церкви у розвитку міжнародного права.

Тема 3. СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК НАУКИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА (З ЇЇ ЗАРОДЖЕННЯ І ДО ЕПОХИ Г. ГРОЦІЯ)

Справедливі війни за Блаженним Августіном. Право війни та миру. Декрет Граціана. Принципи мирних відносин за Фомою Аквінським. Правомірні та неправомірні війни. Школа глосаторів. Постглосатори. Гуго Гроцій - трактат «Про право війни та миру». Справедливі та несправедливі війни. Засоби «запобігання перетворення спорів у війну» за Гуго Гроцієм.

Тема 4. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Вестфальський трактат (24 жовтня 1648 р.). Принцип свободи відкритого моря. Структура міжнародних договорів. Інститут міжнародно-правового визнання. Декларація Росії про перший озброєний нейтралітет 1780 р. Перша та друга конференції світу. Лондонська декларація «Про права морської війни». Міжнародне право трьох періодів в історії людства за Жаном Тускозом. Вплив християнства на розвиток міжнародного права. Концепція публічного права.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СУЧАСНЕ МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Тема 5. КЛАСИЧНЕ МІЖНАРОДНЕ ПРАВО. ПЕРЕХІД ВІД КЛАСИЧНОГО ДО СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО ПРАВА (1919 - 1946 РР.)

Доктрина класичного міжнародного права Гуго Гроція. Філософське підґрунтя міжнародного права в працях Імануїла Канта та Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля. Вплив Віденського конгресу 1814-1815 рр. у встановленні інституту міждержавних організацій, заборона работоргівлі, підрозділ на класи дипломатичних представництв та затвердження правил альтернату. Рішення паризького мирного конгресу та становлення інститутів нейтралізації та демілітаризації, гуманізація правил ведення морської війни та принципу свободи торгового судноплавства по міжнародним рікам (Рейн, Дунай, Ельба - у Європі; Міссісіпі та Св. Лаврентія - в Америці; Конго та Нігер - у Африці) та в Чорноморських протоках. Історичне значення Гаагських конференцій миру 1899 р. та 1907 р. у справі гуманізації засобів та методів ведення війни, а також нормативного закріплення принципів мирного вирішення міжнародних зіткнень. Розвиток міжнародного права (1739-1919 рр.). Доктрина міжнародного права. Концепції «зовнішнього державного права» та «реалізму». Перехід від класичного до сучасного міжнародного права (1919 - 1946 рр.) Заснування постійної палати міжнародного правосуддя - першого постійного міжнародного суду. Декрет про мир 1917 р. та його місце в міжнародному праві.

Тема 6. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ХХ СТОРІЧЧЯ. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО НОВОГО ЧАСУ.

Заснування Ліги Націй та її вплив у розвиток міжнародного права ХХ сторіччя. Прийняття Статуту Ліги Націй 1919 р. Розвиток ідеї права народів та націй на самовизначення та виникнення принципу рівноправності та самовизначення народів. Кодифікація міжнародного права та виникнення нових галузей, як: право зовнішніх зносин, право міжнародних договорів, морське право, космічне право, повітряне право та ін. Міжнародне право нового часу. Розвиток позитивної доктрини міжнародного права. Виникнення нових принципів міжнародного права, як: суверенітет держави, суверенна рівність, дотримання міжнародних договорів, невтручання у внутрішні справи інших держав, незалежність держави, територіальна недоторканність. Розвиток інститутів оптації, права притулку, плебісцит, визнання та правонаступництва. Значення, розвиток та класифікація принципів права озброєних конфліктів.

Тема 7. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.

Розвиток теорій міжнародного права та міжнародних відносин. Сучасні концепції міжнародного права. Солідаризм у міжнародному праві. Реалізм у МП. Персоналізм у МП. Теорія розпаду міжнародного права не декілька блоків у відповідності з числом коаліцій держав. Розвиток міжнародного співробітництва як основоположного принципу сучасного міжнародного права і міжнародних відносин. Відмова від концепції панування сили і заміна її концепцією панування права. Затвердження прав і свобод людини. Створення розвинутої системи міжнародних організацій. Формування основних принципів сучасного міжнародного права. Гуманізація міжнародного права.

Тема 8. СИСТЕМА СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Визначення, структура, склад і зміст конкретних елементів системи міжнародного права. Цілі міжнародного права за Статутом ООН, як основоположні тези, що характеризують сучасне міжнародне право. Норми міжнародного права як його первинні елементи. Принципи міжнародного права як найважливіші положення, що мають вищу юридичну чинність. Інститути міжнародного права як групи норм, що регулюють однорідні правовідносини.

Галузі міжнародного права як сукупності норм і принципів, що регулюють правовідносини у певній галузі, що складає специфічний предмет міжнародного права і пов'язана із специфічною групою об'єктів міжнародного права.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПЕРЕДІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА												
Тема 1. Історія становлення і розвитку міжнародного права: Єгипет і Двортччя (Тигр і Євфрат) Греція Рим Схід (Індія, Китай). Міжнародне право рабовлас-ницького суспільства	8	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Феодальний період	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Становлення і розвиток науки міжнародного права (з її зародження і до епохи Г. Гроція)	8	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Міжнародне право Середньовіччя	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	28	8	8	-	-	12	-	-	-	-	-	-
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СУЧАСНЕ МІЖНАРОДНЕ ПРАВО												
Тема 1. Класичне міжнародне право. Перехід від класичного до сучасного міжнародного права (1919-1946 рр.)	12	4	4	-	-	2	-	-	-	-	-	-

Тема 2. Міжнародне право ХХ сторіччя. Міжнародне право нового часу.	10	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Основні тенденції розвитку сучасного міжнародного права.	10	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Система сучасного міжнародного права	10	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	32	10	10	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Усього годин	60	18	18	-	-	24	-	-	-	-	-	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія становлення і розвитку міжнародного права: Єгипет і Дворіччя (Тигр і Євфрат) Греція Рим Схід (Індія, Китай). Міжнародне право рабовлас-ницького суспільства	2
2	Феодалний період	2
3	Становлення і розвиток науки міжнародного права (з її зародження і до епохи Г. Гроція)	2
4	Міжнародне право Середньовіччя	2
5	Класичне міжнародне право. Перехід від класичного до сучасного міжнародного права (1919-1946 рр.)	4
6	Міжнародне право ХХ сторіччя. Міжнародне право нового часу.	2
7	Основні тенденції розвитку сучасного міжнародного права.	2
8	Система сучасного міжнародного права	2
	Разом	18

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія становлення і розвитку міжнародного права: Єгипет і Дворіччя (Тигр і Євфрат) Греція Рим Схід (Індія, Китай). Міжнародне право рабовлас-ницького суспільства	2
2	Феодалний період	4
3	Становлення і розвиток науки міжнародного права (з її зародження і до епохи Г. Гроція)	2
4	Міжнародне право Середньовіччя	4
5	Класичне міжнародне право. Перехід від класичного до сучасного міжнародного права (1919-1946 рр.)	2
6	Міжнародне право ХХ сторіччя. Міжнародне право нового часу.	2
7	Основні тенденції розвитку сучасного міжнародного права.	4

8	Система сучасного міжнародного права	4
	Разом	24

7. Індивідуальні завдання

Тематика наукових досліджень

1. Міжнародне право Стародавнього світу: характерні риси формування і зміст перших принципів та інститутів.
2. Основні історичні етапи становлення та розвитку міжнародного права.
3. Формирование порядка заключения международных договоров (договор Рамзеса II и Хаттушиля III).
4. Розвиток дипломатичного та консульського права у період феодалізму.
5. «Кодекс Лицарської честі» та його вплив на міжнародне право.
6. Церква у період феодалізму та її вплив на міжнародне право.
7. Характеристика розвитку міжнародного права у феодальний період.
8. Гуго Гроцій - трактат «Про право війни та миру».
9. Данте Алиг'єрі «Монархія» та «Вісім питань про папську владу» та їхній вплив на міжнародне право.
10. Принципи мирних відносин за Фомою Аквінським.
11. Міжнародне право середніх віків: характерні риси, принципи та інститути. Вплив християнства на розвиток міжнародного права.
12. Буржуазний період розвитку міжнародного права.
13. Розвиток міжнародного права (1739-1919 рр.).
14. Заснування Ліги Націй та її вплив у розвиток міжнародного права ХХ сторіччя.
15. Розвиток інститутів оптації, права притулку, плебісцит, визнання та правонаступництва.
16. Міжнародне право Нового часу: основні риси, розвиток основних принципів та інститутів, виникнення науки.
17. Міжнародне право першої половини ХХ століття: основні риси, розвиток основних принципів, інститутів і науки.
18. Формування сучасного міжнародного права: нормативно-правові основи, тенденції розвитку основних принципів, інститутів і науки. Розвиток науки міжнародного права в СРСР.
19. Розпад СРСР і міжнародне право.
20. Науково-технічний прогрес і міжнародне право.
21. Виникнення і розвиток науки міжнародного права.
22. Принципи міжнародного права як найважливіші положення, що мають вищу юридичну чинність.
23. Система сучасного міжнародного права.

8. Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання:

- словесні: лекція, розповідь, пояснення, інструктаж, діалог;
- наочні: ілюстрація, демонстрація;
- практичні: практична робота, вправи, моделювання, прогнозування;

74. Міжнародне гуманітарне право. Вашингтонський договір 1870 р. та Гаазькі мирні конвенції 1899 р. та 1907 р., Петербурзька декларація 1868 р., Гаазька декларація 1899 р.

75. Розвиток науки міжнародного права у ХІХ ст.

76. Особливості застосування терміну та поняття «сучасне міжнародне право».

77. Жовтнева соціалістична революція 1917 р. Декрет про мир.

78. Версальський договір 1919 р.; утворення та діяльність, правова характеристика Статуту Ліги Націй.

79. Пакт Бріана-Келлога 1928 р. 14 пунктів В.Вільсона.

80. II Світова війна. Нацистська школа міжнародного права.

81. Створення ООН і формування сучасного міжнародного права.

82. Нюрнберзький та Токійський трибунали.

83. Розвиток міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини.

84. Кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного права.

85. Міжнародна правосуб'єктність УРСР.

86. Радянська доктрина МП.

87. Міжнародно-правова характеристика «холодної війни».

88. Поняття двополярності та односторонності (унілатералізму) в МП.

89. Проблеми діяльності ООН.

90. Сучасна доктрина міжнародного права.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
10	10	10	10	10	10	20	20	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій
2. Варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів
3. Варіанти модульних контрольних робіт
4. Варіанти теоретичних питань для самостійного вивчення
5. Теоретичні питання для заліку
6. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право : навч. посіб. / М. З. Мальський, Ю. М. Мороз, О. С. Кучик [та ін.] ; за ред. М. З. Мальського, Ю. М. Мороза. – К. : Знання, 2010. – 463 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Баскин Ю. А. История международного права / Ю. А. Баскин, Д. И. Фельдман. – М. : Междунар. отношения, 1990.
2. Броунли Я. Международное право. – М. : Прогресс, 1977. – Кн. первая. – 534 с.
3. Буткевич В. Г. Міжнародне право. Основи теорії : підручник / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожній ; за ред. В. Г. Буткевича. – К. : Либідь, 2002. – 608 с.
4. Буткевич О. В. Історія міжнародного права : підручник / О. В. Буткевич. – К. : Видавництво Ліра-К, 2013. – 416 с.
5. Гуго Гроций. «О праве войны и мира», перевод с латинского. М., 1994.
6. Жан Тускоз. Міжнародне право: Підручник / Пер. з франц. - К.: АртЕк, 1998.
7. История международного права / авт. кол. ; под ред. А. И. Дмитриева, У. Э. Батлера. – 2-е изд., доп. и перераб. – О. : Фенікс, 2013. – 574 с. – (Серия: Международное право).
8. Кулеба Д. І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика / Д. І. Кулеба ; за наук. ред. О. В. Задорожнього ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – К. : Видав. дім «Промені», 2007. – 304 с. – (Б-ка кафедри міжнар. права).
9. Левин. Д. Б. История международного права. - М.: Изд-во ИМО, 1962.-136 с.
10. Лукашук И. И. Международное право. Общая часть : учеб. [для студ. юрид. фак. и вузов] / И. И. Лукашук ; Рос. акад. наук, Ин-т гос. и права, Акад. правовой ун-т. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Волтерс Клувер, 2007. – 432 с.
11. Мартенс Ф. Ф. Современное международное право цивилизованных народов : в 2 т. / Ф. Ф. Мартенс ; под ред. и с биограф. очерком В. А. Томсинова. – М. : Зерцало, 2008. – Т. 2. – 432 с.
12. Мережко А. А. История международно-правовых учений. - К.: Таксон, 2006.- 492 с.
13. Международное право / отв. ред. Л. А. Моджорян, Н. Т. Блатова. – М. :

Юрид. лит., 1970. – 568 с.

14. Международное право / под общ. ред. Е. А. Коровина. – М. : Госюриздат, 1951. – 600 с.
15. Международное право : учебник / отв. ред. В. И Кузнецов, Б. Р. Тузмухамедов. – 3-е изд., перераб. – М. : Норма : Инфра-М, 2010. – 720 с.
16. Международное право: учебник / отв. ред. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова. – 2-е изд. перераб. и доп. – М. : Междунар. отношения, 2012. – 816 с.
17. Протопопов А. С. История международных отношений и внешней политики России (1648–2000) : учеб. [для вузов] / Протопопов А. С., Козьменко В. М., Елманова Н. С. ; под ред. А. С. Протопопова. – М. : Аспект Пресс, 2001. – 344 с.

Допоміжна

1. Баймуратов М.О. Міжнародне право: підручник.- Суми: ВТД «Університетська книга»; Одеса: «Астропринт», 2006.- 424 с.
2. Бехруз Х. Сравнительное правоведение.- О.: Фенікс; - М.: ТрансЛит, 2008.- 504 с.
3. Блищенко В.И., Солнцева М.М. Региональные конфликты и международное право (вторая половина XX – начало XX века): учебное пособие. М.: ОАО «Издательский дом «Городец»», 2005.- 496 с.
4. Бежашев К.А., Волосов М.Е. Международное право в схемах: учеб. пособие. - М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006. - 40 с.
5. Гетьман-Павлова И. В. Международное право, Юристь - 2006, 761 стр.
6. Динь Н. К., Дайе П., Пелле А. Международное публичное право. Пер. с фр. — В 2 т. — К., 2000-2001. — Т. 1. — 440 с; Т. 2. — 410 с.
7. Дудченко В.В. Роль Гуго Гроція у становленні науки міжнародного права // Международное право после 11 сентября 2001 года: Сб. научных статей / Под ред. М.Ф.Орзиха, М.Е.Черкеса.- Одесса: Фенікс, 2004.- С.99
8. Иваненко В.С. Международное право на рубежах XX и XXI веков (историко-теоретический очерк)//РЕМП.2001. СПб., 2001. С. 87-113.
9. История международных отношений 1918-1999. Том 1. - М., 2003.
10. История международных отношений 1918-1999. Том 2. - М, 2003.
11. Ковалев А.А. Привилегии и иммунитеты в современном международном праве, М., 1995.
12. Карташкин, В.А. Международное право и мировой порядок в XXI веке // Юрист-международник. – 2005. – № 1. – С. 2-11.
13. Короткий Т.Р. Международное сознание на рубеже тысячелетий / Т.Р. Короткий, Е.Н. Шевчук // Международное право после 11 сентября 2001 года : сб. науч. ст. / под ред. М.Ф. Орзиха, М.Е. Черкеса. – О. : Фенікс, 2004. – С. 129-139. – (Б-ка журн. “Юридический вестник”).
14. Костин, А.И. Экополитология и глобалистика : учеб. пособие для студ. вузов. – М. : Аспект Пресс, 2005.

15. Левин, Л.Б. Международное право, внешняя политика и дипломатия. – М. :
Международ. отношения, 1981.
16. Левин, И.Д. Суверенитет.- СПб: Издательство «Юридический центр Пресс»,
2003.- 373 с.
17. Лихачев, В.Н. Устранение пробелов в современном международном праве. –
Казань : Изд-во КазГУ, 1989.
18. Лукашук, И.И. Глобализация, государство, право, XXI век. – М. : Спарк, 2000.
19. Лукашук И.И. Международное право. Особенная часть: Учебник. - М.: БЕК,
1997.
20. Мережко, А.А. Введение в теорию международного права. Гносеология
международного права. – К. : Юстиниан, 2002.
21. Мингазов, Л.Х. Эффективность норм международного права. – Казань : Изд-во
КазГУ, 1990.
22. Международное право. Учебник для вузов. Отв. Редактор проф. Игнатенко
Е.В. и проф. Тиунов О.И. - М., 2003.
23. Миронов В.В. История международных отношений (середина XVII в. - XX в.):
Учебная программа. - Омск: Изд-во ОмГУ, 2004. - 27 с. Цыганков П.А. Теория
международных отношений: Учеб. пособие. - М.: Гардарики, 2004. - 590 с.
24. Савина И. В. Международное публичное право. Ответы на экзаменационные
вопросы -Тетра Системе - 2006, 144 стр.
25. Современные международные отношения. Учебник / Под. ред. А.В.Торкунова.
— М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 1999. — 584 с.
26. Суверенітет України і міжнародне право. – К. : Манускрипт, 1995.
27. Тураев, В.А. Глобальные вызовы человечеству : учеб. пособие. – М. : Логос,
2002.
28. Хлестов, О.Н. Новые рубежи: прогноз развития международного
права // Междунар. право. – 2001. – № 3. – С. 51-74.
29. Черкес, М.Е. Международное право после 11 сентября 2001 года //
Международное право после 11 сентября 2001 года : сб. науч. ст. / под ред.
М.Ф. Орзиха, М.Е. Черкеса. – О. : Фенікс, 2004. – (Б-ка журн. «Юридический
вестник»).
30. Черкес, М.Ю. Міжнародне право : підручник. – 5-е вид., випр. і доп. – К. :
Знання, 2006.
31. Черкес М. Ю. Міжнародне право. Підручник. Російською мовою. Одеса,
«Юридична література», 2004.
32. Черниченко, С.В. Теория международного права. В 2 т. – М. : Норма, 1999.
33. Шумилов В. М. Международное право, Проспект - 2007, 486 стр.

13. Інформаційні ресурси

1. www.library.ubc.ca/poli/international.html
2. www.foreignaffairs.org/links.html
3. www.fas.org
4. www.igc.apc.org/globalvision/hmnrts/hmnrts.html
5. www.amnesty.org

6. www.webcom.com/hrin/welcome.html
7. www.intelweb.janes.com
8. www.washlaw.edu/forint/
9. www.globalpolicy.org
10. www.un.org/News/
11. www.g7.utoronto.ca
12. www.library.yale.edu/un/index.html
13. www.economist.com
14. www.financenet.gov
15. www.ifc.org/about/
16. www.imf.org/external/index.htm
17. www.wto.org
18. www.nci.org/home.htm
19. www.basicint.org
20. www.acda.gov
21. www.sipri.se
22. www.isn.ethz.ch
23. www.un.org/russian/topics/peace/peacekee/pko.html
24. <http://www.mfa.gov.ua/>
25. <http://www.mid.ru>
26. <http://www.worldmapper.org>
27. <http://euroua.com>
28. <http://interaffairs.ru/>

Робочу програму навчальної дисципліни розробив: